

**Hexaēmeron Hē Toi, Kosmourgia, Georgiou tou Pisidou
diakonou ...**

Georgius <Psida>

Lutetiae, 1585

De Sole, & eius proprietatibus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70102](#)

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

De Aere
denuò. Ad hunc enim reuertor ipse identidem,
Quem dum loquor respiro nunc vel maximè,
Qui cùm se vbique fundat, est fixus tamen:
Spiraminisque libripens iustissimus:
Fluxus perennis, munus argento haud datum.
Non diues, aut quantumlibet princeps potens,
Auræ amplioris percipere tractum queat.
Effundit in cunctos suam æquè gratiam:
Tum singulis simplex patet, tum multiplex,
Recisus integer est, fluitat haud turbide:
Vnitus in dispertiendis flatibus:
Concretus & stans, vndiquaque profluit.

200

De Sole &
œius proprie-
tatis, vt
Psal. 18.

Titana Solem tu creasti maximum:
Nam me iuuat cum Sole rursus colloqui,
Auidè intuens notisque signans hoc iubar:
Commune lumen, peruidentem omnia oculum.
Hic altor ignis omnium, qui vesperum

Cùm subter est terram facit, supra at diem.
Hic orbis est speculum, vel è contrario,

Scintilla visus, splendor vnde lumen,
Vel fulgor emicans procul, peregrina vel

Vtcunque res inducta, visum perficit.

Nil motioni est illius reconditum,
Estque omnibus sua lampas irradians satis.

Et ad profundum extremitatum præuenit,
Lucisque fontes orbe concitas habet.

Communis est hortator opificum omnium:
Versatur at cursu polo contrario,

210

Oculi qua-
ratione illu-
strentur: vide
Arist. de Sél.
c. 2. & lib. 2.
de Aio. c. 7.

Immotus

Περὶ γὰρ τὸν αὐτὸν αὐταρχομένη πάλιν,
Καὶ μᾶλλον αὐτὸν τῷ λαζαῶν ἀναπνέω,
Τὸν παῖδαχοῦ ἔρεντα, καὶ πεπιγράμνον,
Τὸν δύταλαινον τὸ πνοῆς θυγοσάτην,
Τὸν ἀφθονον ρώμην, τὴν ἀνάργυρον δόσιν.
Οὐ πλάστος γάρ, οὐ διωδεκτὸς ἀρπάσει
Πνοῆς πελεῖτης δὲ ἐκείνου Σύρμαδα,
Αλλ' εἰς ὅλεις περιέστι τὴν ἴσπιν χάσιν,
Καὶ πᾶσιν ἀπλοῖς Φαύνες¹⁾ καὶ ποικίλοις,
200 Τομῆς ἀτμήτοις, ἐισερχόμενοι δύσιν χάσιν.
Εν τῷ μεριζεντι²⁾ τὸ πνοᾶς ἡνωρύθνος,
Εν τῷ περιχειάδι παῖδαχοῦ * σωμημάθνος.
Ω τὸν γίγαντα τῆτον ἥλιον κλίσας
Σφίγω³⁾ * γὰρ αὐτῷ περιέλαθοσαὶ καὶ πάλιν,
Βλέπων ἀπλήνως καὶ γράφων τὸν ἥλιον,
Τὸ κεινὸν ὄμμα, τὴν πανοπίαν κέρπων
Τὸ πάνθεον πῦρ, τὸν ταῦτα γῆς μὴν ἐστρέψας,
Υπῇ δὲ τὴν γῆν ἐργάτην τῆς ἡμέρας.
Τὸ κεφαλικὸν κείτερον, ή τοιωσαίον
210 Τὸν ὄπικον αποτύχα, τὴν τῶν ὄμματων
Εκλαμψίν ή τὸ περιστραμψίν, ή ξένην Φύσιν
Εν ἐισαγωγῆς⁴⁾ ἐκδοχαὶς ποιευμάθην.
Οὐδὲν γὰρ αὐτῷ τῆς φορεῖς ἀπεκρύψη,
Αρκεῖ δὲ πᾶσι τῇ ρόπῃ τῆς * ἀκλίνος.
Φθάνει δὲ μέχει τῷ τοιούτῳ βαθὺς τῶν τερμάτων
Φωτὸς δὲ πηγὰς κοσμοκοντῆς ἔχει.
Εσι δὲ κεινὸς ἐργεπείκτης τῶν κατων.
Τρέχει δὲ τῷ σύμπαντι τὴν συνάθειαν.

γρ. σωμημά-
τος.

γρ. φείτω.

γρ. περιέλε-
ψιν, ή ξένην
λύσιν.

γρ. ἐκδοχῶν.

γρ. ἀκλίνος.
γρ. βαθύ.

Γ

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Οπως ἀκλινὴς τῆς Φορᾶς ἡ σφοδρότης,

Εξ ἀνιπλάθρων σφίζει) καταδεμέν·

Καὶ μὴ ράγῃ δὲ σφίμα τῶν κυλιομάτων,

^{χρ. κυλιομά-} Εν τῇ καὶ βύθῳ τῶν ὑψηλομάτων πάσι·

^{των, καὶ ἐλκυ-} Αλλ' ὥστε εἰς συάδεσμον ἀντεσφιλέρος,

^{σμάτων, καὶ} ἐλυγμάτων. Τοῖς ἀντελυγμοῖς συγκρατεῖται τὸ πέρας,

Βάσει περιφύσης καὶ φορᾶς πεποιημένη·

Εἰ μὴ γὰρ ἦν ἔντακτος, διὸ ἔξεπεντη,

Τὸν κόσμον εἶχεν δὲ ροπῆ καταφλέγειν.

220

Ω τὸν ἀμυδρὰν τῆς Σελήνης λαμπάδα

Ἐκ τοῦ πυραυλεῖς ζωπυρώσας ἥλιος·

^{χρ. λευκόν.} Κιγζᾶς γὰρ αὐτῷ γλαυκὸν εἴς αὐτοῦ σέλας·

130

Οὐκ οἶδα πῶς λέγουσιν, διὸ δὲ μητρὸς πέρα,

Οὐχ ως δεντρῖς Φαύσεως ἀλλοτεῖας,

(Τὸ φῶς γὰρ αὐτὸς καὶ περὶ ἥλιος θρύβλος)

Αλλ' ὥστε ρυθμὸν σύντεθηναί τῇ κτίσει

Καλῆς ἀνάγκης καὶ Θεᾶς εἰς γοσίας·

Καὶ τὸν μὲν διατροφὴν τῆς λαμπάδας,

Τὰς ὑγροποιεῖς αἰνιλήθεις ἐισάγειν·

Δεῖται γὰρ ὑγραῖς Συμπλοκῆς ἡ θερμότης·

^{χρ. πῆ} Τὸν δὲ ζεοντα, τῆς Φλεγέσθεις μεταχύσος

240

Τὰς σύντετείσας σύκνοτίζειν ἵκματας·

Οπως γένηται μίξις ὥστε σὺγχυτοῦ,

Καὶ συγγένιων περὶ δὲ τοτετεν τῶν δύο,

Ευτεκνα δεῖξει τῶν απαρέντων Τοῦ Βρέφη,

Λαβοῦσα θερμὸν ἡ Σελήνη νυμφίον.

Ω μηδὲν ἐδύρον, μηδὲ περὶ μάχην κίσας,

Αλλ' ὡς ἀδελφᾶς οἰκεδεσπότης πατήρ,

Ειρηνοποιῶν ·

Immotus ut sic lationis impetus
 220 Decursibus prematur aduersis sibi:
 Ne vinculum volutionum corruat
 Intensione, quæ fit in rectum, orbium.
 Sed ceu implicatus colligante vinculo,
 Pernicitatis stringitur retinaculis,
 Basi vagante, motione non vaga:
 Nam nisi maneret stabilis, at diuerteret,
 Incendio flagraret orbis illicò.

Tu Lunæ opacam lampada orbe in infimo
 Accendis, instaurásque Solis ignibus:
 230 Nam commodat Sol lumen huic radijs suis,
 Nec sat scio quî id asserant, forsan tamen,
 Non tanquam egeres mutuato lumine:
 (Siquidem ante Solem lumen infundis tuum)

Sed conditis ut rebus hunc modulum inderes
 Pulchræ necessitatis, & docti imperi.
 Ut indiga almæ lampadis Phœbi soror
 Induceret perceptiones humidas:

(Humore namque gaudet adiuncto calor)
 At feruidus vigore Phœbus aureo

240 Expromat insitos vapores illius:
 Ut mixtio hæc par sit iugali vinculo,
 Cùm copulantur duo creandi gratia,
 Fœtusque pulchros edat è lætis satis,
 Sponsum calentem Luna coniungens sibi.

Hostile nil, pugnáxve condidit Deus:
 Sed quasi sorores genitor, & rector domus,

Luna, qui
radijs Solis
accendatur.

Elementorū
4.vinculum.

C ij